

RDO *Balije van Utrecht*

MEERJARENPLAN
2023-2024

Inleiding

Dit meerjarenplan geeft inzicht in de beleidsvoornemens van de RDO voor de komende twee jaar. Deze voornemens borduren vanzelfsprekend voort op het eerder ingezette beleid en de daarin tot nu toe behaalde resultaten. Voor de Onroerend Goed Commissie, de Financiële Commissie, de Giften Commissie, de Historische Commissie, de RDO Algemeen en de Operatie treft u hieronder een overzicht aan van de geplande activiteiten voor de periode 2023-2024 en mogelijke effecten op de Balans en Resultatenrekening.

Meerjarenplan 2023-2024

Segment	Onderwerp	Activiteiten periode 2023-2024
Onroerend Goed Commissie		<p>In 2017 zijn door een financiële dienstverlener de activa (effecten en grond) geanalyseerd op hun vermogen om langjarig stabiele inkomsten te genereren. Op basis van deze analyse is er besloten om uit te breiden in landbouwgrond ten koste van obligaties. Leidraad voor de uitbreiding was het door het Kapittel vastgestelde aankoopbeleid. Een aanzienlijk gedeelte van het onroerend goed bezit van de RDO bestaat nog uit los land wat regulier verpacht wordt. Het blijft de bedoeling deze gronden op termijn om te zetten in erfpacht, daarmee zullen de fluctuaties in pachtinkomsten die optreden bij reguliere pacht in de toekomst verdwijnen. Voor de periode 2023-2024 is er sprake van beheer van de bestaande portefeuille. Een eventuele aankoop van landbouwgrond zal geschieden conform de Beleidsnotitie toekomstige aankopen (historische grond of buurman's grond of eventuele andere speciale omstandigheden). Tevens worden enige initiatieven ontwikkeld waarbij, op zeer beperkte basis, enige RDO gronden kunnen worden ingezet voor de ontwikkeling van zonne-en/of windenergie projecten dan wel voor het aanleggen van "groene landschapselementen", zoals heggen, kruidenrijke groenstroken of lichte bebossing. De ontwikkelingen binnen en buiten de agrarische sector worden nauwlettend gevolgd vanwege de mogelijke impact op bestaande contracten alsook op de OG portefeuille in algemene zin.</p>
Financiële Commissie	Vermogensbeheerder	<p>Sinds november 2019 is de gehele effectenportefeuille van de RDO ondergebracht bij één vermogensbeheerder. De portefeuille is belegd in drie geografisch gespreide fondsen van aandelen trackers. Een bedrag van €1.500.000 wordt liquide aangehouden om te voorkomen dat bij een tegenvallend beursklimaat aandelen moeten worden verkocht ten einde in een liquiditeitsbehoefte te voorzien. Aan de hand van het Beleggingsstatuut heeft de Financiële Commissie tweemaal per jaar (mei en november) een evaluatiegesprek met de vermogensbeheerder. Daarbij worden in ieder geval de volgende onderwerpen besproken: het strategische beleggingsbeleid; de uitvoering van het strategische beleggingsbeleid, waaronder de beleggingsproducten waarin de RDO belegt; voldoen de beleggingsproducten nog aan de wensen van de RDO (fiscaliteit, samenstelling onderliggende index, kosten etc.). Daarbij zullen de behaalde resultaten op de beleggingsproducten met drie alternatieve vergelijkbare producten en ten minste drie alternatieve anders georiënteerde producten (bijvoorbeeld duurzame versus niet duurzame fondsen) worden vergeleken; de rapportages en de samenwerking met de vermogensbeheerder belooft in zijn algemeenheid naar tevredenheid.</p>

	Jaarrekening	Bij het opstellen van de jaarrekening 2021 zijn een aantal fondsen vrijgevallen ten gunste van het eigen vermogen.
	Begroting	In 2023 zal de Financiële Commissie zich inzetten voor een meer gebruiksvriendelijke begroting, o.a. door de belangrijkste wijzigingen die jaar op jaar hebben plaatsgevonden verder toe te lichten.
	Liquiditeitsbegroting	Begin 2021 is er een liquiditeitsbegroting ontwikkeld die een beter inzicht geeft in de liquiditeitsbehoefte gedurende het jaar waardoor met meer beleid kan worden omgegaan met een incidentele vrijval of tekort aan liquiditeit. De liquiditeitsbegroting vormt een vast agendapunt bij elke vergadering van de Onroerend Goed Commissie, Financiële Commissie en Dirigerende Commissie. De Activa Commissie adviseert de DC in het geval van een surplus in welke type activa (onroerend goed, effecten) dit liquiditeitsoverschot het best geïnvesteerd kan worden.
	Financieel model	Sinds het begin van 2021 is door de Financiële Commissie samen met 't Schoutenhuis gewerkt aan een financieel model dat een mogelijke verhoging van het giftenbudget kan ondersteunen. In gesprekken met ASR zijn in 2021 de belangrijkste assumpties getoetst. Begin 2022 was het model in grote lijnen gereed en werd het besproken binnen de Financiële Commissie. Begin maart vond er nog een technisch inhoudelijke discussie met ASR plaats waarna het model besproken werd met de Onroerend Goed Commissie (april 2022) en de Dirigerende Commissie (mei 2022). In oktober heeft er nog een presentatie met uitleg van het model via Teams plaatsgevonden voor alle leden die daarin geïnteresseerd zijn. De Financiële Commissie heeft een voorstel geformuleerd om het giftenbudget voor de komende 5 jaar (2023-2028) aanzienlijk te verhogen. Dit voorstel zal binnenkort in een vergadering van de Dirigerende Commissie besproken worden. Een definitief besluit zal in de Kapittel vergadering van 14 december 2022 worden genomen. In de komende jaren zal het financieel model moeten worden bijgehouden en jaarlijks op de agenda van de Financiële Commissie, Dirigerende Commissie en het Kapittel staan. Een gespreksonderwerp zal in ieder geval de strategische asset allocatie zijn.
	Nieuwe financieringsvormen	De Financiële Commissie is in 2022 betrokken geweest bij voor de RDO nieuwe vormen van financiering.
Giften Commissie		<p>Sinds november 2021 worden alle aanvragen voor individuele hulp en projecten aangevraagd via het online aanvraagstelsel iFunds. Filemaker, het oude systeem wordt alleen nog als archief gebruikt.</p> <p>De Giftcommissie heeft ook toegang tot het systeem om zo de aanvragen en bijlagen voor het giftenoverleg te bekijken. Het secretariaat bereidt het overleg voor door een agenda en een lijst met te bespreken projectaanvragen op te stellen. Bijzonderheden over de aanvragen, of over eerdere toe- of afwijzingen, zijn in deze lijst opgenomen.</p> <p>De besluiten over individuele noden worden ter beoordeling achteraf aan de Giftcommissie voorgelegd.</p>

		<p>Bij het beoordelen van de projectaanvragen staat voorop dat het project moet aansluiten bij de doelstelling van de RDO, te weten het bieden van ondersteuning aan mensen die (bijv. door ziekte, handicap of armoede) in nood verkeren/in een achterstandspositie zitten. Verdere richtlijnen bij de beoordeling hebben betrekking op o.a. de kwaliteit van het projectplan, de noodzaak van het project, het bereik, en de financiële positie van de aanvragende organisatie.</p> <p>In 2021 is gestart met een herijking van het giftenbeleid, waarbij wordt uitgegaan van een verder toenemend giftenbudget met ingang van 2023. In 2022 is het secretariaat druk bezig geweest met diverse suggesties voor aanpassingen en aanvullingen van het giftenbeleid. Daarbij worden de uitgangspunten en mogelijke bestedingsdoelen en -wijzen opnieuw overwogen.</p>
	Verhoogd Giftenbudget	<p>Het giftenbudget is de laatste jaren aanzienlijk verhoogd. In 2021-2022 heeft de Financiële Commissie een model ontwikkeld dat in 2022 in verschillende bijeenkomsten is besproken. Dit model wordt bij het opstellen van de begroting 2023 van de RDO gebruikt als financiële onderbouwing van het giftenbudget. Het model suggereert dat een aanzienlijke verhoging van het giftenbudget realistisch is zonder dat rekening wordt gehouden met incidentele baten.</p> <p>In het kader van de herijking van het giftenbeleid hebben in 2021 en 2022 diverse gesprekken plaatsgevonden. Ook stond de Ridderdag in de zomer van 2022 in het teken van dit onderwerp. Uit deze verkennende fase is een aantal suggesties voortgekomen. De suggesties worden verder uitgewerkt en in 2023 mogelijk, al dan niet in de vorm van pilots, ten uitvoer gebracht. De suggesties gaan o.a. over het uitbreiden van partnerschappen, het versterken van de binding met de Commanderiegebieden (en de rol van de Commandeurs en Ridders daarin), het verruimen van het werkgebied en het (steeds voor een bepaalde periode) uitlichten van een specifiek doel of een specifieke doelgroep met een daarbij behorend budget. Ook de mogelijkheden voor samenwerking met andere fondsen worden onderzocht.</p>
	Partners	<p>De Giftencommissie wil zich in de komende periode meer verbinden aan partners.</p> <p>Onder een partner wordt verstaan een organisatie waarmee de RDO een afspraak maakt om voor een langere periode structureel een jaarlijks bedrag beschikbaar te stellen. Deze partner en haar projecten passen binnen de kaders van de doelstelling van de RDO en het bedrag mag binnen een af te spreken raamwerk 'vrij' besteed worden door de organisatie. Verantwoording vindt achteraf plaats.</p> <p>Huidige partners zijn Stichting Present, Johanniter Nederland, Profko, de Stichtingen voor Urgente Noden (SUN's) en de Tussenvoorziening in Utrecht.</p> <p>Naast de genoemde partnerschappen zijn er diverse meerjarige samenwerkingen met organisaties, waarbij het primair gaat om een meerjarige toekenning voor een specifiek project. Door de gesprekken die met dergelijke organisaties in het voortraject plaatsvinden, wordt er een sterkere samenwerkingsrelatie ervaren</p>

		<p>dan bij andere aanvragen. Aan partners worden “relatiebeheerders” gekoppeld die de inhoud van de relatie bewaken.</p> <p>Met het oog op het giftenbeleid voor 2023-2025 onderzoeken wij verder welke duurzame samenwerkingen (in de vorm van partnerschappen, meerjarige toekenningen of ‘tussenfondsen’) de RDO kan aangaan, en welke reserveringen dat met zich meebrengt binnen het giftenbudget.</p>
	SUN’s in Leiden, Utrecht, Friesland, Delft, Groningen/Drenthe, Lekstroom, Krimpenerwaard, Liemers-Achterhoek, Twente en Rheden	<p>De tien noodhulpbureaus die een jaarlijkse bijdrage van de RDO ontvangen gaan gestaag door met hun werk, in tijden van corona, inflatie en de energiecrisis. De tot nu toe bekende aanvragen van de SUN’s voor 2023 liggen over het algemeen in lijn met de toegekende bedragen voor 2022.</p> <p>Een steeds groter aantal SUN’s (Leiden, Twente, Krimpenerwaard, Lekstroom) werken met het Sociaal Leenfonds. De meeste Commandeurs zijn bij de besturen van SUN’s betrokken.</p> <p>Belangrijk voor de oprichting van een nieuwe SUN is het werk van de Stichting Urgente Noden Nederland, (SUNN). Niet minder belangrijk is ook de nazorg die vanuit deze stichting wordt verleend. Hierbij moet onder meer worden gedacht aan het begeleiden van de coördinator, het verkrijgen van donoren, soms doelgroep specifiek en het bieden van operationele steun, vooral bij de opstart van nieuwe bureaus. In Tiel is de oprichting van een SUN in september 2022 opnieuw onder de aandacht van de Wethouder gebracht. De voortgang heeft vertraging opgelopen door personele wisselingen binnen de gemeente.</p>
	Stichting Present	<p>In 2018 heeft Present Nederland voor het eerst namens 18 Present vestigingen een totaal aanvraag ingediend. Dit is bijzonder goed bevallen en zal daarom worden voortgezet. Voor de begroting van 2023 verzamelt Present Nederland, net als voor 2022, alle (nu 17) aanvragen van lokale Stichtingen Present voor het komend jaar en dient die in als één totaalaanvraag.</p> <p>In het giftenoverleg van augustus 2022 heeft Pieter Cnossen, directeur van Present Nederland, een presentatie gegeven en vragen beantwoord.</p>
	Johanniter Nederland	<p>Begin 2022 is het laatste deel overgemaakt van de toekenning aan Johanniter Nederland ten behoeve van de aanschaf van vier rolstoelbussen. Begin 2022 is eveneens de jaarlijkse bijdrage wederom voor vijf jaar, dus tot en met 2026, toegezegd.</p>
	Tussenvoorziening	<p>In december 2021 is besloten om, per 1 januari 2022 en tot wederopzegging, een jaarlijkse bijdrage toe te zeggen aan de Tussenvoorziening. Dit bedrag is bedoeld om ingezet te worden voor projecten die de doelstelling van de RDO dienen. In oktober 2022 vond een gesprek met de Tussenvoorziening plaats om de besteding van het bedrag in 2022, en het raamwerk voorwerk voor de plannen voor 2023, door te nemen.</p>
	Individuele hulpverlening	<p>Het aantal aanvragen voor individuele hulp bij het secretariaat is ondanks corona in 2022 niet toegenomen. Sinds een aantal jaren is de afhandeling van giften ten behoeve van individuele noden aan het secretariaat overgelaten. Daarmee wordt de agenda van de Giftencommissie verlicht. In de vergaderlijst van de</p>

		Giftencommissie staan wel alle toegekende individuele aanvragen genoemd, zodat ook daar vragen over gesteld kunnen worden. Dit beleid zal worden voortgezet.
	Kaliningrad	Kaliningrad betreft de regio die inmiddels alweer meer dan 10 jaar geleden werd gekozen als buitenlandse regio vanwege de historische relatie. De RDO levert haar inspanningen via Profko. Vanwege de coronapandemie en de Russische invasie in Oekraïne is een werkbezoek aan Kaliningrad sinds 2019 niet mogelijk geweest. In augustus 2022 heeft een afvaardiging van Profko en de Schmitz-Stiftung het Duitse Huis bezocht.
	Buitenlands Project	Sinds de begroting van 2019 is er door het Kapittel structureel € 50.000,- toegevoegd aan het giftenbudget om een bijdrage aan een project in het buitenland te kunnen ondersteunen. Mogelijk wordt dit budget verhoogd in samenhang met de verhoging van het totale giftenbudget. Voor besteding van het budget wordt in het kader van de herijking van het giftenbeleid nagedacht over een proces dat kan leiden tot een betere besteding van dit budget.
	Vicariefonds	Predikanten (in opleiding) en kerkelijk werkers die actief zijn binnen de Protestantse Kerk in Nederland kunnen aanvragen voor studie/coaching. Kerken gelegen in de voormalige Commanderijen ontvangen een jaarlijkse bijdrage van de RDO van 0,2% van de opbrengsten van de Actie Kerkbalans van het voorafgaande jaar.
Historische Commissie		De uitgaven voor cultuurhistorie zijn voor de periode 2017-2025 geconcentreerd op 3 grote projecten: het onderzoek naar de bezitsgeschiedenis, het prosopografisch onderzoek en het archief. Daarnaast zijn er subsidieverzoeken van kleinere projecten, zoals tentoonstellingen, restauraties of boekuitgaven.
	Onderzoek bezitsgeschiedenis Balije	Het promotieonderzoek is afgerond. De promotie heeft plaatsgevonden op 27 oktober 2022. Een praktische toepassing van het onderzoek is de kwalificatie 'historisch bezit' onder het onroerend goed van de RDO.
	Prosopografisch onderzoek	Het onderzoek naar de leden van de RDO tussen 1640 en 1950 maakt deel uit van een project onder het Godard van Reede Fonds, dat functioneert onder het Utrechts Universiteitsfonds en wordt uitgevoerd door de conservator in dienst van de Universiteit Utrecht. Het onderzoek omvat ook een geschiedenis van de adel en de Ridderschap van Utrecht. Voor de periode tot medio 2021 lag het zwaartepunt bij de Ridderschap. De presentatie van het boek staat gepland voor mei 2023. Inmiddels is het zwaartepunt verschoven naar het prosopografisch onderzoek. Dit zal vermoedelijk tot 2025 duren. Ten behoeve van de financiering van het onderzoek betreffende de leden van de RDO wordt ook bij familiefondsen geworven. Onderzoeksresultaten m.b.t. de RDO worden ook internationaal gepresenteerd, op congressen, in tijdschriften en in bundels. Dit onderdeel, dat het onderzoek voor het internationale wetenschapsforum toegankelijk maakt, is in de loop van de tijd steeds zwaarder geworden. Daarnaast vinden publiekspresentaties plaats.

	Archief	<p>In 2022 wordt het controleren, herinventariseren en herverpakken van het archief 1811-1955 en de inventarisatie van het archief 1955-2006 afgerond. In 2023 zullen de bij het Oud-Archief horende kaarten en het archiefgedeelte Cazius worden gecontroleerd en geherinventariseerd. Hetzelfde geldt voor de foto's behorend bij het Nieuw-Archief. Het gehele project van archiefrestauratie en bijwerking zal in 2026 voltooid zijn. Voor het fotograferen van de zegels en de charters zijn er contacten met de Forschungsstellen Deutscher Orden van de Universität Würzburg.</p> <p>In december 2023 zal tijdens de Ridderdag voor de leden van de RDO een presentatie over het archief gegeven worden. In 2025 zal er na afronding van het project Nieuw Archief een studiedag voor historici en archivariissen worden georganiseerd.</p>
	Roerend erfgoed	<p>De staat van onderhoud van het roerend erfgoed wordt door de archivaris/conservator nauwlettend in de gaten gehouden. In 2020 is een begin gemaakt met een restauratietraject van textiele voorwerpen, schilderijen en meubelen. De mantels in de kapittelzaal en het uniform in de gang zijn gerestaureerd. In september 2021 is een controleronde van de landcommandeursportretten uitgevoerd. Die heeft geresulteerd in een behandelplan, dat sinds mei 2022 wordt uitgevoerd. Er is sprake van een conserverende restauratie. Paneel voor paneel wordt behandeld. Dit zal tot zeker eind 2023 duren. Onderzocht wordt of een actiever beleid moet worden gevoerd voor de verwerving van roerend cultuurofgoed dat nauw met de RDO verbonden is, zoals portretten, penningen en munten.</p>
	Monumentenregister	<p>Het onderzoek naar monumenten van de RDO is zo goed als afgerond en zal in de toekomst gebruikt kunnen worden bij de beoordeling van de aanvragen die binnenkomen bij de Historische Commissie.</p>
RDO Algemeen	Continuïteit	<p>Het streven is om het ledental van de RDO jaarlijks met één nieuw lid uit te breiden.</p>
	Penning van Verdienste	<p>Er is besloten een penning van verdienste in te stellen. Een persoon of een instelling wordt door een Commandeur voorgedragen in de decembervergadering van het Kapittel. In de daaropvolgende vergadering in juni wordt de penning na afloop van de Kapittelvergadering in het Duitse Huis uitgereikt.</p>
	Commanderij Doesburg	<p>Het restauratieproject oostelijke aanbouw en traptoren van de voormalige Commanderij is gestart in januari 2017. Destijds is er door de RDO een renteloze hypothecaire lening verstrekt. Voor de renovatie van de Commanderij, als onderdeel van de renovatie van het Lalique Museum, is deze lening in mei 2022 omgezet in een voorwaardelijke gift. Tevens is er een lening verstrekt.</p>
	Jaarlijkse verklaring naleving FIN Normen Goed Bestuur	<p>De FIN verzoekt haar leden om jaarlijks een verklaring in te dienen ter zake van de naleving van de FIN Normen Goed Bestuur. Bij de verklaring wordt ondersteunende informatie gevraagd zoals een jaarlijkse evaluatie van het eigen functioneren. De zelfevaluatie heeft op 15 oktober 2022 plaatsgevonden. De Jaarlijkse Verklaring naleving FIN Normen Goed Bestuur zal met ingang van 2023 voor het eerst worden ingediend.</p>
	AVG	<p>Sinds 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Dit betekent dat in de hele Europese Unie dezelfde privacywetgeving geldt. De RDO beschikt daartoe over een besluitenlijst</p>

		<p>inzake de AVG, een verwerkingsregister en een privacyverklaring. De privacyverklaring wordt gepubliceerd op de website van de RDO. Bij de implementatie van het nieuwe giftensysteem ontstonden er vragen over de dataverwerking bij de aanvragen voor individuele nood. Een bureau gespecialiseerd in privacywetgeving, heeft vervolgens alle AVG documentatie gecheckt en waar nodig aangepast aan de laatste juridische vereisten. In het laatste kwartaal van 2022 zal er een bewustwordingssessie worden georganiseerd voor de direct betrokkenen. In de komende periode zal strikt de hand worden gehouden aan de uitvoering van de AVG binnen de RDO.</p>
	Buitenlandse contacten	<p>De meest intensieve contacten zijn er op wetenschappelijk gebied: de Internationale Historische Kommission zur Erforschung des Deutschen Ordens, de congresserie Ordines Militares van de Universiteit Torun (PL) en de reeks Military Orders in Londen. Voor 2023 en 2024 zijn er minimaal twee congressen voorzien waaraan vertegenwoordigers van de RDO zullen deelnemen. Met het Hochmeisteramt in Wenen zijn er contacten, zowel met de Hochmeister als met het Deutschordenszentralarchiv. De contacten met de Komtur an Elbe und Ostsee zijn aanzienlijk minder intensief dan een aantal jaren geleden het geval was.</p>
Duitse Huis	Buitenschilderwerk en aannemerswerk	<p>In de komende twee jaar zal het buitenschilderwerk worden verricht volgens het 10-jaren plan dat loopt tot 2024. In 2021 is er een SIM subsidie aangevraagd en verkregen. Normaal geldt de SIM alleen voor een buitengevel. In het geval van de kapel is er aan de binnenkant schade ontstaan door lekkage van buitenaf en valt het onderhoud van de kapel ook onder de SIM subsidie.</p> <p>De inmiddels bijna 30 jaar oude lift zal in 2023 worden gereviseerd.</p>
	Kapel	<p>In 2018 zijn er vocht- en zoutmetingen uitgevoerd in de muur van de kapel. Deze bleken hoog te zijn. De aller slechtste stuclagen zijn afgebikt. Deze afgebikte delen hebben vervolgens een jaar “open gestaan” De bedoeling was om vast te stellen of in de tijd de aanwezigheid van zouten in hoeveelheid zou afnemen. Gedurende 2019 hebben er een aantal boringen plaatsgevonden waaruit is gebleken dat het aantal zouten inderdaad is afgenomen maar nog niet voldoende. In 2022 zijn scheurtjes in de buitenmuur van de kapel gedicht en is de afwatering verbeterd. In 2023 zullen er opnieuw boringen worden uitgevoerd. Afhankelijk van het vocht en zoutgehalte zal er besloten worden of de binnenmuur van de kapel met een ademende mortel gestuct kan worden.</p>
	Gastenverblijf	<p>Het gastenverblijf is in 2022 geschikt gemaakt voor permanente bewoning. Sinds 1 september wordt deze ruimte bewoond door een Oekraïens echtpaar. De bruikleenovereenkomst zal in 2023 worden voortgezet.</p>
	Binnenplaats	<p>In 2023 zal er een laadpaal op de binnenplaats worden geplaatst.</p>
Operatie	Website	<p>Op basis van een onderhoudscontract voor de website worden er maandelijks onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Ook is het overzicht van het onderzoek naar de Ordegeschiedenis geactualiseerd. Het gedigitaliseerde Oud-Archief is via de website raadpleegbaar, omgeleid naar de website van Het Utrechts</p>

		Archief. In 2023 zal de website van de RDO opnieuw tegen het licht gehouden worden mede in het kader van het nieuwe giftenbeleid.
	Giftensysteem	Sinds het begin van 2022 is Ifunds, het nieuwe giftensysteem, operationeel. Het systeem werkt naar tevredenheid van zowel het Secretariaat als de Giftencommissie en de Dirigerende Commissie. De management informatie zal in 2023 worden uitgebreid. Als vraagbaak voor historische gegevens zal het oude systeem (Filemaker) nog enige tijd operationeel blijven.
	Personeelsbezetting	Op 1 september 2022 is er een nieuwe collega begonnen als projectmedewerker. Zij is in die rol een medewerker opgevolgd die naar het buitenland is verhuisd en vandaar inhoud zal geven aan het nieuwe giftenbeleid. Zij zal daarvoor ook regelmatig in Nederland zijn.